

Sygn. akt III PZ 13/11

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kuryło

SSN Jerzy Kwaśniewski

w sprawie z powództwa G. A.

przeciwko Przedsiębiorstwu Handlowo - Usługowemu G. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w B.

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 stycznia 2012 r.,

zażalenia strony pozwanej na pkt II wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Spółecznych w L.

z dnia 20 września 2011 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy w L. postanowieniem zawartym w punkcie II swojego wyroku z dnia 20 września 2011 r. zasądził od powódki G. A. na rzecz pozwanej Przedsiębiorstwa Handlowo – Usługowego „G.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. kwotę 60 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego. Jako podstawę prawną tego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał art. 98 k.p.c. oraz § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez

Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Zażalenie od przedstawionego wyżej postanowienia wniosła pozwana Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „G.” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. Podając jako podstawę prawną zażalenia art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c., pozwana zaskarżyła to postanowienie w części dotyczącej wysokości kwoty nieprzyznanej tytułem zwrotu kosztów procesu za postępowanie apelacyjne w zakresie kwoty 390 zł, zarzucając mu rażące naruszenie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz § 4 ust. 2, § 6 pkt 4 w związku z § 11 ust. 1 pkt 2 oraz § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, poprzez ich niezastosowanie oraz błędne zastosowanie § 11 ust. 1 pkt 1 powołanego rozporządzenia i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego na rzecz pozwanej poniżej stawki minimalnej określonej w tym rozporządzeniu. Wskazując na te podstawy pozwana wniosła o uchylenie orzeczenia w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty poprzez zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym kwoty 450 zł, a także o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym, ewentualnie zaś o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Skarżąca podniosła równocześnie, iż pierwotne żądanie pozwu o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne „zostało przez powódkę zmodyfikowane na roszczenie odszkodowawcze w wysokości 5.100 zł”. O ile więc wobec brzmienia § 4 ust. 2 powołanego wcześniej rozporządzenia rozstrzygnięcie o kosztach wydane przez sąd pierwszej instancji było prawidłowe, to poczynszy od następnej instancji sąd, rozstrzygając o kosztach zastępstwa procesowego, winien brać pod uwagę wartość zmienioną, tj. 5.100 zł jako wartość przedmiotu sporu. Zgodnie ze stosowanymi kolejno § 6 pkt 4, § 11 ust. 1 pkt 2 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia stawka minimalna winna zatem wynosić 450 zł. Dlatego też zasądzona przez sąd drugiej instancji kwota została bezzasadnie obniżona o 390

zł, a przyjęcie przez ten sąd jako podstawy rozstrzygnięcia o kosztach § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia było błędne, gdyż przedmiot postępowania stanowiło już roszczenie odszkodowawcze, nie zaś „roszczenie o uznanie umowy o pracę za bezskuteczną”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Nie może budzić jakichkolwiek wątpliwości fakt, iż postępowanie zakończone wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 20 września 2011 r., zawierającym w punkcie II zaskarżone postanowienie, toczyło się w sprawie z zakresu prawa pracy, przy czym przedmiotem tego postępowania było pierwotnie roszczenie o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, które następnie zostało zamienione przez powódkę na drugie z przysługujących jej na podstawie art. 45 § 1 k.p. roszczeń, tj. roszczenie o odszkodowanie.

Wbrew odmiennemu stanowisku zaprezentowanemu przez autora zażalenia, opisana zmiana roszczenia pozostawała jednak bez wpływu na podstawę prawną służącą do ustalenia stawki opłaty za czynności radcy prawnego należnej stronie pozwanej, która wygrała proces. Kwestię tę rozstrzygnął Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 24 lutego 2011 r., I PZP 6/10 (OSNP 2011, nr 21-22, poz. 268) mającej moc zasady prawnej, w której wyjaśnił, iż podstawę zasądzenia przez sąd opłaty za czynności adwokata z tytułu zastępstwa prawnego w sprawie ze stosunku pracy o odszkodowanie, o którym mowa w art. 56 § 1 k.p. w związku z art. 58 k.p., stanowi stawka minimalna określona w § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.). Zajmując takie stanowisko, Sąd Najwyższy stwierdził między innymi, iż niska stawka minimalna wynagrodzenia adwokata w sprawie o przywrócenie do pracy realizuje określone wartości podlegające ochronie. Chodzi o łatwy dostęp do sądu (por. art. 461 § 1¹ k.p.c.) i tani dostęp do profesjonalnej pomocy prawnej w sprawach typowych roszczeń pracownika dotyczących rozwiązania stosunku pracy (por. uzasadnienie

wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 sierpnia 2006 r., SK 23/05). Nie ma podstaw do kwestionowania zgodności tej regulacji (§ 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia) z ustawą i Konstytucją RP. To zaś prowadzi do wniosku, że (§ 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie w zakresie dotyczącym odszkodowania, o którym mowa w art. 56 § 1 k.p. w związku z art. 58 k.p., jest niezgodny z art. 16 ust. 3 Prawa o adwokaturze, gdyż dla takiej sprawy ustala zdecydowanie wyższą stawkę minimalną niż w sprawie o przywrócenie do pracy, która jest tego samego rodzaju, bardziej zawiła i wymagająca większego nakładu pracy adwokata, a nadto ma wyższą wartość przedmiotu sporu (...). Oznacza to, że należy odmówić stosowania § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie w zakresie dotyczącym odszkodowania, o którym mowa w art. 56 § 1 k.p. w związku z art. 58 k.p. Stawkę minimalną wynagrodzenia adwokata w takiej sprawie należy więc ustalić według § 5 rozporządzenia, czyli według stawki w sprawie o najbardziej zbliżonym rodzaju, a taką sprawą niewątpliwie jest sprawa o przywrócenie do pracy, w której stawka minimalna wynagrodzenia adwokata wyznaczona jest przez § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia.

Zdaniem Sądu Najwyższego w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę nie może budzić jakichkolwiek wątpliwości fakt, iż wykładnia przepisów prawa wynikająca z tezy cytowanej uchwały, mimo że wprost dotyczy sprawy o odszkodowanie w związku z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów w tym trybie, winna znaleźć zastosowanie także w sprawach takich, jak rozpoznawana, tzn. w sprawach o odszkodowanie w związku z nieuzasadnionym lub naruszającym przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę zawartych na czas nieokreślony wypowiedzeniem umowy o pracę. Interpretowany w uchwale przepis § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie dotyczy bowiem w jednakowej mierze zarówno spraw o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, jak i o przywrócenie do pracy (ponadto dotyczy też spraw o nawiązanie umowy o pracę i ustalenie sposobu ustania stosunku pracy). Dodać wypada, że w obu wymienionych rodzajach spraw roszczenie o odszkodowanie jest roszczeniem alternatywnym w stosunku do

roszczenia o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne i roszczenia o przywrócenie do pracy i choć są to sprawy o różne roszczenia, to jednak w obu przypadkach są sprawami tego samego rodzaju jako sprawy o prawa majątkowe oparte na tej samej podstawie faktycznej i prawnej. Jeśli zatem stawka minimalna określona w § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia (wynosząca 60 zł) stanowi podstawę zasądzenia przez sąd opłaty za czynności adwokata w sprawie o odszkodowanie dochodzone zamiast przywrócenia do pracy, to taka sama stawka będzie stanowić też podstawę zasądzenia opłaty w sprawie o odszkodowanie dochodzone zamiast uznania wypowiedzenia umowy za bezskuteczne. Bez wpływu na przedstawione stanowisko jest także okoliczność, że w omawianej uchwale przedmiotem wykładni dokonanej przez Sąd Najwyższy były przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), natomiast w obecnie rozpoznawanej sprawie podstawę prawną ustalenia wynagrodzenia dla pełnomocnika reprezentującego pozwaną stanowią przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). Zgodnie z treścią art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego lub rzecznika patentowego oraz Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa zwraca się bowiem koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata. Ponadto redakcja § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych jest tożsama z redakcją § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie. Wszystko to przemawia więc za uznaniem, że w sprawie ze stosunku pracy o odszkodowanie, o którym mowa w art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 47¹ k.p., podstawę zasądzenia przez sąd opłaty za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego stanowi stawka minimalna określona w § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych, a nie sugerowany w zażaleniu § 11 ust. 1 pkt 2 w związku z § 6 tego rozporządzenia. Jest przy tym oczywiste, co umknęło sądowi

drugiej instancji, że w postępowaniu apelacyjnym wspomniany przepis § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia winien zostać uzupełniony przez wskazanie § 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia. Nie zmienia to jednak faktu, iż ustalona w ten sposób kwota wynagrodzenia powinna wynosić 60 zł, a zatem tyle, ile zasądził Sąd Okręgowy na rzecz pozwanej w zaskarżonym postanowieniu.

Kierując się wskazanymi wyżej motywami oraz opierając się na treści art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.